

غلامرضا منوچهری

معاون پیشین توسعه و مهندسی شرکت ملی نفت ایران؛ اردیبهشت ۹۵، آبان ۹۷

شاخص‌ترین دستاورد صنعت نفت پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در حوزه تولید گاز و توسعه میدان‌های گازی بوده است. تا پیش از انقلاب، تولید گاز محدود به گازهای همراه بود اما امروز با توسعه میدان‌های گازی به ویژه پارس جنوبی، روزانه حدود ۸۰۰ میلیون مترمکعب به تولید گاز کشور افزوده شده است. اگر فقط پارس جنوبی را در نظر بگیریم، با سرمایه‌گذاری بیش از ۲۰۰ میلیارد دلاری معادل ۵۰۵ میلیون بشکه نفت از این میدان، گاز تولید می‌شود، همچنین به دنبال افزایش تولید گاز، توسعه صنعت پتروشیمی و رسیدن به ظرفیت اسمی ۹۰ میلیون تن، کاری بسیار ارزشمند بوده که البته به پشتوانه بهره‌گیری از منابع گازی محقق شده است.

با وجود توفیق‌هایی که در حوزه تولید گاز داشتیم، متأسفانه در بخش تولید نفت عملکرد مناسبی نداشتیم. فارغ از مشکلاتی همچون تحریم و عدم سرمایه‌گذاری مناسب، نوع نگرشی که از دیرباز در سطوح بالای دولتی نسبت به افزایش تولید نفت وجود داشت، ناقص بود و بیشتر با شعار حفظ منابع نفتی برای آیندگان و پرهیز از افزایش تولید، به نوعی خود را از استخراج و بهره‌برداری حداکثری از منابع نفتی منع کردیم و بدین ترتیب با قناعت پیشه کردن در حوزه افزایش تولید، عمده تلاش‌های خود را معطوف به نگهداشت تولید و مباحثی همچون تولید صیانتی کردیم. در واقع، هرچند نگهداشت تولید نیز مهم بوده و باید در دستور کار قرار می‌گرفت اما نباید به آن بسنده می‌کردیم و باید در زمینه افزایش تولید نیز برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری لازم انجام می‌شد.

«بوروکراسی وسیع و اداره شرکت ملی نفت به دولتی‌ترین شکل ممکن»، «بهره‌گیری نکردن از ظرفیت بخش خصوصی در توسعه میدان‌های نفتی و گازی»، «به حداقل رسیدن تعاملات بین‌المللی برای توسعه نفت در پی تحریم‌ها»، «چیره شدن نگاه سنتی و جذابیت نداشتن مدل‌های قراردادی برای مشارکت شرکت‌های داخلی و بین‌المللی برای توسعه صنعت نفت» از جمله مهمترین نقاط ضعف عملکرد صنعت نفت در این مدت بوده است.

باید در نظر داشت که اکنون حداقل ۱۰۰ میلیارد بشکه نفت قابل استحصال داریم که حتی با تولید ۶ میلیون بشکه نفت در روز (که اکنون زیر ۴ میلیون بشکه است) تا ۳۰ سال آینده حتی نیمی از این ذخایر نیز برداشت نمی‌کنیم. به این ترتیب فرصت‌های ما به سرعت در حال از دست رفتن است و باید با برطرف کردن موانع موجود، از فن‌آوری‌های روز برای بهره‌برداری از منابع نفتی استفاده کنیم.

شهاب‌الدین متاجی

مدیرعامل پیشین پالایشگاه نفت تهران طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۸

ایجاد تأسیسات عظیم پالایشگاه‌های پارس جنوبی از جمله دستاوردهای مهم صنعت نفت در ۴۵ سال اخیر است که تأثیر بسیار زیادی در رفاه و اقتصاد مردم داشته است چراکه همسو با تأسیس این پالایشگاه، توسعه شبکه گازرسانی و مصرف گاز به جای نفت سبب شد تا از مصرف هنگفت نفت در کشور جلوگیری شود و بتوانیم به یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان نفت در جهان تبدیل شویم. از جمله اقدام‌هایی که در ۴۵ سال اخیر باید به آن توجه بیشتری می‌شد اما مورد غفلت قرار گرفت افزایش ظرفیت تولید نفت خام در کشور است، ایران از نظر دارا بودن منابع نفتی دارای سومین رتبه در جهان است اما با وجود این، هشتمین کشور تولیدکننده جهان شناخته می‌شود، از این رو باید بتوانیم با استفاده از ظرفیت‌های موجود، افزایش تولید نفت خام کشور را در دستور کار قرار دهیم و درآمد حاصله را به توسعه و رفاه کشور اختصاص دهیم.

علی کاردر

معاون سرمایه‌گذاری شرکت ملی نفت ایران؛ سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵ و مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران؛ سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۷

فن‌آوری‌های پیشرفته دنیا سرمایه‌گذاری کنیم تا بتوانیم در بازار جهانی نقش پررنگ‌تری ایفا کنیم، اما متأسفانه این بخش به صورت سینوسی و ناپیوسته مدیریت شد و به عقب ماندگی مادر حوزه فن‌آوری‌های پیشرفته انجامید.

از سوی دیگر، به دلیل تحریم‌ها و وابستگی به فن‌آوری‌های پایه، ظرفیت‌های بالای تولید نفت که می‌تواند به ۸ میلیون بشکه در روز برسد، مورد بهره‌برداری کامل قرار نگرفته است. در طول این سال‌ها، تولید نفت ایران تنها در حد ۴ میلیون بشکه در روز باقی ماند و این سبب کاهش نقش ما در بازار جهانی شد.

اگر می‌توانستیم این ظرفیت‌ها را توسعه دهیم، حذف ایران از بازار جهانی برای دیگران بسیار پرهزینه‌تر می‌شد، اما متأسفانه این فرصت از دست رفته است.

معتقدم در دوران ملی شدن صنعت نفت، حوزه اجرایی کاملاً به ایران منتقل نشد. در واقع تنها بخشی از قراردادها و نظارت بر آنها تحت کنترل ایران درآمد. این در حالی است که پس از انقلاب اسلامی، صنعت نفت به معنای واقعی کلمه ملی شد. در این دوره، تمام عملیات اجرایی، توسعه، بهره‌برداری، تولید و مهندسی به دست ایرانی‌ها افتاد که این خود افتخار بزرگی برای کشور است. ما توانستیم به طور مستقل و بدون وابستگی، نفت خود را مدیریت کنیم.

با وجود موفقیت‌های اولیه نتوانستیم این مسیر را با توسعه‌های فناورانه‌ای که از سوی شرکت‌های بین‌المللی پیشرفته ارائه می‌شد، ادامه دهیم. در نتیجه بخش مهمی از پیشرفت در فن‌آوری و ارتقای توانمندی‌ها مغفول ماند. ما نیاز داشتیم در کنار حفظ استقلال، به صورت بلندمدت روی